

REVIDERET SAMLENOTAT

1. december 2009
J.nr. 3401/1001-1142
Ref.
EBJ/NML/PST/RIN/AHK/MEB/SVF

Energidelen af rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009

5. Internationale energirelationer, f.eks.
 - a. Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland
 - b. Energifællesskabet
 - c. andre internationale energibegivenheder
 - d. Det Østlige Partnerskab
 - e. EU-USA Energiministerrådet
- *orientering fra Kommissionen og Formandskabet*

5) Internationale relationer på energiområdet

[foreløbige underpunkter:]

- a. Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland
- b. Energifællesskabstraktaten
- c. Andre internationale begivenheder
- d. Det Østlige Partnerskab
- e. EU-USA Energiministerrådet

Revideret notat.

1. Resumé

På energirådsmødet den 7. december 2009 forventes Kommissionen og formandskabet at orientere om en række sager på den internationale energidagsorden. Det er endnu ikke lagt endeligt fast, hvilke sager der vil blive taget op.

2. Baggrund

Der afrapporteres med jævne mellemrum om udviklingen i EU's relationer på energiområdet i forhold til tredjelande og internationale organisationer.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Indhold

Under dette dagsordenspunkt vil formandskabet og Kommissionen orientere om udviklingen i EU's relationer på energiområdet til tredjelande og internationale organisationer. De nævnte underpunkter er kun foreløbige – formandskabet har ikke besluttet endeligt, hvilke internationale sager, der optages under dette punkt.

| Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland

Størstedelen af de russiske gasleverancer til Europa transiteres gennem Ukraine. De seneste år har der ved flere lejligheder været stridigheder om betingelserne for russiske gasleverancer til Ukraine, primært vedrørende prisen for gas og for transit af gas gennem Ukraine. Stridighederne kulminerede i januar i år, hvor det russiske statskontrollerede gasselskab Gazprom helt afbrød gasforsyningerne til Ukraine og dermed også til en række andre europæiske lande.

Det forventes at Kommissionen vil orientere om de forskellige initiativer, der er taget med henblik på at sikre sig mod en gentagelse af gaskrisen.

Som reaktion på krisen opfordrede Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet bl.a. til, at revisionen af det eksisterende direktiv til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden (direktiv 2004/67/EF) fremskyndes. Kommissionen fremlagde efterfølgende som bekendt sit forslag til forordning om gasforsyningssikkerhed (Kom(2009) 363 af 16. juli 2009).

Det langsigtede mål er at integrere Ukraine i EU's indre energimarked gennem Det Europæiske Energifællesskab. Det vil bl.a. betyde, at Ukraine tilknyttes EU's elektricitetsnetværk,

hvilket vil mindske betydningen af ustabile russiske energileverancer til Ukraine. Ukraine har p.t. observatørstatus i Det Europæiske Energifællesskab. Den 7. oktober 2009 blev forhandlingerne om Ukraines optagelse afsluttet med undertegnelsen af et Memorandum of Understanding om vilkårene for Ukraines deltagelse, herunder overtagelse af EU's *acquis* på energiområdet. Det forventes, at Ukraine formelt opnår fuldt medlemskab af Det Europæiske Energifællesskab i januar 2010, efterfulgt af harmonisering med EU's energiregler i 2013-2014.

En konference om modernisering af Ukraines energiinfrastruktur blev afholdt i Bruxelles ultimo marts d.å. Kommissionen, EIB, EBRD og Verdensbanken underskrev sammen med den ukrainske regering en fælleserklæring, hvori de stillede sig rede til at yde lån og teknisk bistand til processen, mens Ukraine lovede at iværksætte de nødvendige reformtiltag.

Energifællesskabet

Energifællesskabet (Energy Community) blev grundlagt den 25. oktober 2005. Energifællesskabet er en politisk proces, som sigter på at udstrække EU's indre markedsregler på energiområdet til lande i EU's nabolande. Målsætningen er at skabe et udvidet, stabilt og reguleret indre energimarked med høj forsyningssikkerhed. Dermed er Energifællesskabet på flere punkter et interessant alternativ til Energi Charter Traktaten og Transitprotokollen, som fortsat ikke er ratificeret af Norge. Rusland har formelt besluttet ikke at ratificere traktaten.

Udgangspunktet for Energifællesskabet har været Balkan-landene. Danmark har ikke søgt om selvstændigt medlemskab, men flere af de store EU-lande, herunder Storbritannien, Frankrig og Tyskland deltager i Energifællesskabet (ved siden af EU's deltagelse). Det er sigtet at integrere flere af randstaterne rundt om EU. Den vigtigste dagsorden for øjeblikket er udvidelse med Tyrkiet, Moldova og Ukraine. Der er opnået enighed om optagelse af Moldova og Ukraine, mens forhandlingerne fortsætter mhp. Tyrkiets deltagelse.

Det Østlige Partnerskab

Det østlige partnerskab blev vedtaget på mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2009, og formelt igangsat på et topmøde i Prag den 7. maj 2009. Partnerskabet består af EU og Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Moldova og Ukraine. Under det østlige partnerskab er der bl.a. nedsat en række "platforme" eller samarbejdsfora, herunder en energisikkerhedsplatform. Det andet møde i energisikkerhedsplatformen fandt sted den 5. november 2009 i Bruxelles. På dette møde enedes man om, at for at nå målet om øget energisikkerhed vil en første aktivitet være udvikling og præsentation af erklæringer fra hvert partnerland om dets forsyningssikkerhedssituation i forhold til diversificeringen af udbuddet, den teknologiske sikkerhed og den geografiske oprindelse af importerede brændstoffer. Energieffektivitet og vedvarende energi blev også udpeget som prioriterede områder. Platformen vil fremme deltagelse i energieffektivitetsinitiativer.

I november, i forbindelse med et flagskibsinitiativ om regionale elmarkeder, forbedret energieffektivitet og øget anvendelse af vedvarende ressourcer, blev "The Covenant of Mayors" (borgmesteraftalen), lanceret som en prioriteret indsats i det østlige partnerskab. Borgmestre fra alle partnerlande var inviteret. Et energieffektivitets- og miljøpartnerskab for Østeuropa blev iværksat, og en donorkonference fandt sted i Stockholm den 26. november 2009.

Energisikkerhedsplatformen vil også arbejde på at fremskynde harmoniseringen af partnernes energipolitikker og lovgivning med EU-praksis og EU-retten. Støtte til udvikling og sammenkobling af infrastruktur og diversificering af energiforsyningen er et yderligere mål.

EU-USA Energiministerråd

I forbindelse med EU-USA-topmødet den 3. november 2009 blev EU og USA enige om at etablere et EU-USA Energiministerråd for at uddybe dialogen om strategiske energispørgsmål af fælles interesse, fremme samarbejde om energipolitik og yderligere styrke forskningssamarbejdet om blandt andet bæredygtige og rene energiteknologier. Energiministerrådet vil ikke være et forum for drøftelser af klimaforandringer, hvilket gøres bedre i andre fora.

EU-USA Energiministerrådet skal mødes hvert år, skiftevis i USA og EU, og aflægge rapport til EU-USA Topmødet. Fra USA's side deltager udenrigs- og energiministeren. Fra EU deltager i udgangspunktet kommissærerne for udenrigsanliggender, energi og forskning samt repræsentanter for EU-formandskabet i fællesskab med den høje repræsentant for udenrigsanliggender.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

7. Gældende dansk ret og konsekvenser herfor af sagen

Der er ikke tale om en retsakt.

8. Konsekvenser for Danmark

Sagerne har ikke direkte konsekvenser for Danmark.

9. Høring

Høring er ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter generelt en aktiv politik fra EU's side på energiområdet i forhold til tredjelande og internationale energioorganisationer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Orienteringssagerne har ikke været drøftet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sager vedrørende EU's relationer til tredjelande og internationale organisationer på energiområdet har ofte været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering, senest den 28. maj 2009 forud for energirådsmødet den 12. juni 2009.